СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го СЕРПНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 2, 1986 No. 146. VOL. XCIII.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПИШЕ ПРО ДАЛЬШУ ДОЛЮ ЧОРНОБИЛЯ

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. К.). — Західньо-німецький щоденник „Франкфуртер Альгемайне Цайтунг" з 19-го і 21-го липня ц.р. подає дальші інформації про долю нуклеарної станції в Чорнобилі на підставі вісток своїх кореспондентів та аналізи совєтської преси.

Газета твердить, що хоча плянують, як вже раніше подавали, розпочати знову працю з двох реакторах у Чорнобилі з місяцем жовтнем, теперішній директор станції Посидчев, який прийшов на місце карно звільненого після катастрофи Брюханова, жаліється публічно, що йому бракує робітників, які не хочуть зі страху зголошуватися до цієї небезпечної праці. Як буде представлятися із початком праці станції поселення робітників, які будуть там працювати — совєтські власті не подають.

Совєтська преса інформує, натомість, що не плянується заселити знову цей простір Білорусії, який лежить на південний захід від Гомеля, але дальше на північ мають бути побудовані до зими доми на приміщення 80,000 осіб для тих, яких виселено з околиці Прип'яті на Білорусь. Саме для них будують тепер 4,000 домів та там вони будуть приміщені на постійно, а коли приміщення буде готове зможуть ці родини спровадити також своїх дітей, які досі перебувають в різних таборах піонерів. Також в околиці Києва будують 7,000 мешкань для виселенців з Прип'яті, але це все ще далеко не достатня кількість для всіх виселених із небезпечної зони біля Чорнобиля.

На підставі інформацій совєтських урядовців усі виселені родини одержать „багату фінансову допомогу". Але як пише „Франкфурт Альгемайне Цайтунг" ніхто з виселених мешканців, не є з того щасливий, хоча мусіли погодитися з долею. І в Білорусі, і в Україні населення погодилося вже зі своєю долею, а совєтська преса підкреслює, що не відчувається „ніяких протестів", однак відомо є, що населення двох евакуованих з небезпечної зони сіл, Черемошнія і Невєзке, повернулося частинно без дозволу до своїх хат.

Тим часом, як подає „Дармштеттер Ехо" з 19-го липня ц.р., ідуть далі горячкові праці над остаточним вичищенням нуклеарної станції від наслідків квітневого вибуху. Після різних експериментів поза обсягом нуклеарної станції і знищеного реактора вдалося вбудувати в нього сонду на 18 метрів довгу, в яку вложено різні прилади, якими можна міряти силу радіяції. Сонда вбудована так, що дві треті її виходять понад реактор і получена вона з окремим каблем на довжину 300 метрів, яким ідуть інформації з інструментів наверх. Цей спосіб відчитування рівня радіоактивности допомагає працям над повним обмеженням знищеного реактора.

Розуміється, цей четвертий реактор як і третій, що був з ним получений, не мають ніяких виглядів на віднову праці. Совєтська преса повідомляє, що приблизно в половині серпня будуть остаточні висліди усіх праць, щоб знайти причину вибуху і від того остаточного звіту залежні дальші пляни і дата віднови двох неушкоджених реакторів. Хоча вже тепер вербують робітників до праці в Чорнобилі, вона не буде надто безпечна, коли новий директор нуклеарної станції Посидчев подає до загального відома, що поодинокі робітничі групи будуть в майбутньому працювати по 15 днів, після чого через два тижні будуть переходити лікарські оглядини і будуть відпочивати. Він теж подає, що мусить мати до початку вересня потрібну кількість робітників, але при таких умовах немає дива, що люди бояться зголошуватися. Посидчев однак публічно закидує своїм попередникам, що вони після катастрофи відрядили відразу 3,000 робітників на іншу працю, а 1,000 робітників на відпустку і не дали в „цих важких годинах" помочі своїм робітникам які у паніці повтікали і тепер не хочуть повертатися.

М. Костів кандидує до Палати Репрезентантів

М. Костів

Маямі Біч, Фла. — Українці Фльориди розпочали передвиборчу кампанію для українського кандидата до Палати Репрезентантів Михайла Костіва. Як повідомляють, у суботу, 9-го вересня ц.р., відбудеться вечір для зібрання фондів на виборчу кампанію, яку веде Зенон Осташ.

М. Костів кандидує з 16-го дистрикту в південній Фльориді, із Республіканської партії. Він молодий і активний в українському житті громадянин. Належить до української католицької церкви св. Григорія, одружений і батько троє дітей. Вихований в Ню Йорку, закінчив Малу Семінарію св. Василія в Стемфорді, а відтак університетські студії зі ступенем бакалавра з бізнесового права. Є ветераном в'єтнамської війни і майором у резерві. Дев'ять років працював для Сі-Ай-Ей з відрядженнями до Південної Америки, Африки і Европи. Говорить шістьма мовами. Останньо працює при аналізі міжнародних справ для компанії Тексако.

Комітет для вибору М. Костіва, на члена Палати Репрезентантів закликає українців, мешкаючих на Фльориді, голосувати на нього у передвиборах 2-го вересня ц.р. та взяти участь у вечорі для збірки фондів в суботу 9-го серпня ц.р. Вечір відбудеться в залі церкви Успення Богородиці, при 38, північний схід 57-ма авеню, в Маямі. Вступ для дорослих — 25 дол. для студентів — 15 дол.

Засудили І. Суслова за „шпигунство" в користь ФНР

Москва. Пресове агентство Ройтерса, покликаючись на совєтську газету „Труд", інформує, що совєтський суд засудив на 15 років тюрми Іллю Суслова, колишнього телевізійного коментатора в 1970 роках, який провадив програму під назвою: „Людина, земля і всесвіт", а в останніх роках працював в агентстві „Новості" — за шпигунство в користь Федеративної Німецької Республіки.

Суслова судив московський військовий суд, — говориться у повідомленні згаданої газети. Процес відбувся минулого місяця і прокуратор обвинувачував його „у зраді батьківщини", тобто передаванні важливих інформацій представникам Західньої Німеччини. „Труд" тільки загально інформує, що І. Суслов передавав закордонній державі не тільки державні таємниці, але також пляни про військову технологію і досліди у стратосфері.

Слідство у справі І. Суслова розпочалося ще в червні 1985 року і тривало до червня цього року.

Очевидно, прокурор домагався смертної кари для Суслова, але суд взяв до уваги його співпрацю з органами влади і злагіднив вирок. Західні дипломати і деякі політичні спостерігачі здогадуються, що ціла афера Суслова може бути провокацією проти Західньої Німеччини, бо за дійсну шпіонажу і передання таємниць, та ще з військової ділянки, його не обминула б кара смерти.

Американські розвідчі літаки здійснюють полети над Нікараґуа

Вашінґтон. — Виступаючи у Манаґуа на пресовій конференції, начальник сандіністської військової розвідки капітан Рікардо Вільок заявив, що американські літаки-шпигуни в цьому році здійснили 121 полет над територією Нікараґуа. Вони збирали розвідчі інформації для антисандіністських повстанців. Р. Вільок сказав, що зібрана під час цих полетів електронна і фотоінформація дає змогу Пентаґонові кожний день мати „повний рентґенівський знімок" позицій сандіністських військ.

Як відомо, Палата Репрезентантів виділила для допомоги нікараґуанським повстанцям 100 міл. дол. Відповідна резолюція дає Сі-Ай-Ей і Департаментові оборони ЗСА широкі повноваження в ділянці допомоги партизанам, включаючи сучасні засоби зв'язку, оперативний інструктаж і підготову бійців. Як заявив Вільок розвідчі дані, якими ЗСА забезпечують партизанів, є найважливішим елементом оперативної підтримки, яку Пентаґон надає повстанцям.

Начальник сандіністської військової розвідки повідомив, що в цьому році американський літак типу РС—135 зробив над територією Нікараґуа 47 полетів, під час яких він перехоплював радіограми і записував телефонічні розмови. Інший літак, якого Вільок охарактеризував як У-2 або ТР-1, облітав територію країни 13 разів, роблячи фотографії і складаючи карти летовищ та військових об'єктів.

Вільок заявив, що іноді американські літаки знаходяться в радіюсі дії сандіністської зенітної артилерії, але вогню вони ні разу не відкривали. „Ми знаємо, чим це для нас кінчиться, якщо ми попадемось на провокацію", — зауважив він, додавши, що Пентагон тримає у тихоокеанському узбережжі Нікараґуа три військові кораблі, а часом їх кількість доходить до 11.

ЗУСТРІЧ Е. ШЕВАРДНАДЗЕ І ДЖ. ШУЛЦА ВІДБУДЕТЬСЯ У ВЕРЕСНІ

Вашінґтон. Як повідомляють речники Адміністрації ЗСА, Москва погодилася на зустріч між міністром закордонних справ СССР Едуардом Шеварднадзе і державним секретарем ЗСА Джорджом Шулцом, які повинні бути присутніми на черговій сесії Генеральної асамблеї ООН в Ню Йорку, яка відкривається 22-го вересня. Переговори між Е. Шеварднадзе і Дж. Шулцом відбудуться у Вашінґтоні 19-го і 20-го вересня. Головним пунктом порядку денного переговорів буде підготова до нової зустріч між президентом Роналдом Регеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим.

Як відомо, Р. Реген і М. Ґорбачов договорилися в Женеві про нову зустріч на вершинах, яка повинна була відбутися в цьому році в З'єднаних Стейтах Америки без попередніх умов. Однак з того часу совєтська сторона відмовляється призначити дату зустрічі, заявляючи, що перед тим повинен бути досягнутий прогрес в ділянці обмеження зброєнь. Призначена на травень зустріч між Шеварднадзе і Шулцом була відкликана Москвою у відповідь на вчинений американцями налет на Лівію.

Виступаючи у вівторок, 29-го липня, в Білому Домі перед молодими республіканцями, президент Р. Реген позитивно висловився про теперішній стан американсько-совєтських відносин. Однак Реген відмовився обговорювати пропозиції, які містилися в його листі до М. Ґорбачова, що був відповіддю на совєтське послання з 23-го червня.

В своїй промові Президент заявив, що про повну відмову З'єднаних Стейтів від космічної оборони не може бути й мови, бо, як сказав Р. Реген, „це перспективна ділянка техніки, яка може захоронити людство від загрози балістичних ракет".

Між тим, в Женеві закінчилася позачергова зустріч постійної консультативної комісії, яка була скликана на просьбу СССР для обговорення рішення З'єднаних Стейтів зняти з себе зобов'язання, зв'язані з дотриманням договору САЛТ II. Наскільки можна зрозуміти, зустріч не принесла успіху і сторони залишилися на своїх позиціях.

Віцепрезидент Дж. Буш веде розмови з королем Гуссейном

Амман, Йорданія. — Закінчуючи візиту в Ізраїлі, віцепрезидент З'єднаних Стейтів Америки, який відбуває 12-денну подорож у країнах Близького Сходу, прибув до Амману в Йорданії, і розпочав розмови з тамошнім королем Гуссейном. Місія Буша в Йорданії буде куди легшою від розмов в Єрусалимі, бо він вже познайомлений достатньо із становищем ізраїльського уряду до багатьох проблем.

Покидаючи Єрусалим, Буш отримав від прем'єр-міністра Шимона Переза пропозиції на письмі, які можуть, при певній передумові, стати базою переговорів, чи радше відновлення розмов між Йорданією й Ізраїлем. Супроводжаючі Буша особи заявили, однак, що пропозиції не є нічим новим і тому було б передчасно робити будь-які висновки. Зближені до короля Гуссейна особи відмітили, що король втратив надію на відновлення переговорів тому, покищо, перестав цікавитись тими справами тимбільше, що вміжчасі наспіли інші справи, а головно розмови Йорданії із Сирією, відкинення Конгресом ЗСА пропозиції про продаж модерної зброї для Йорданії, закуп частини зброї в Совєтському Союзі тощо, тому проблеми мирового договору з Ізраїлем були відсунені на друге місце.

Перед відлетом до Йорданії віцепрезидент Буш взяв участь в церемонії підписання договору міз ЗСА й Ізраїлем у справі побудови у південній пустині 16-ох потужних трансмітерів силою 500 кіловатів, які дадуть можливість американським урядовим радіостанціям, особливо „Голосові Америки", „Вільній Европі" і „Радіо Свобода", надавати свої передачі безпосередньо до центральної частини СССР.

З віцепрезидентом Бушом подорожує також велика кількість кореспондентів і приватна телевізійна група, яка накручує фільм, який Буш використовуватиме під час передвиборчої президентської кампанії, якщо здобуде номінацію на президента від Республіканської партії.

З Йорданії Дж. Буш полетить ще до Єгипту на зустріч з тамошнім президентом Госні Мубараком й іншими єгипетськими політиками.

В СЕНАТІ ПІДТРИМУЮТЬ ПРОПОЗИЦІЮ ПРО ДОПОМОГУ ДЛЯ „КОНТРАС"

Вашінґтон. Сенатська підкомісія для військових справ, схвалила пропозицію президента Роналда Регена про уділення 100 мільйонів допомоги для „контрас" антикомуністичним повстанців в Нікараґуа, не зважаючи на опозицію багатьох демократів в Сенаті і Палаті Репрезентантів, як також негативної постави так званої „великої преси", чи зглядно засобів масової інформації, які не підтримують політики Адміністрації в Центральній Америці.

Не зважаючи на підтримку в підкомісії, офіційні особи в Білому Домі сподіваються труднощів коли пропозиція буде поставлена на пленарній сесії Сенату. Деякі демократи і республіканці, особливо ті, які походять із більш ліберальних стейтів, будуть намагатись відсунути голосування, а у випадку тиску лідера республіканської більшости республіканця сенатора Роберта Дола, стосуватимуть філібастер, тобто протягання дискусії.

Справа допомоги для „контрас" вже віддавна стала контроверсійною і конфліктною між Урядом і обидвома палатами Конгресу. Опоненти до цієї програми, в більшости демократи, почуваються достатньо сильними в Сенаті, щоб змобілізувати бльок проти президентської пропозиції. Сенатор Джім Сассер, демократ з Теннесі перестерігав недавно своїх колеґ, що політика Р. Регена в Центральній Америці є дуже ризикованою і може спровокувати льокальну війну, подібну до в'єтнамської. Цю теорію намагається підсилити Москва і нікараґуанські сандіністи. Їхній президент Даніель Ортега, виступаючи минулого й цього тижня в багатьох місцях Ню Йорку, а також на форумі Організації Об'єднаних Націй, кілька разів повторював цю погрозу і заявляв, що президент Р. Реген веде ЗСА до відкритого конфлікту з країнами Центральної Америки, а це є нішо іншого, як в'єтнамізація загальної ситуації.

Палата Репрезентантів вже схвалила уділення допомоги для „контрас" 70 мільйонів зброєю і військовим вирядом і 30 мільйонів долярів харчами, медикаментами тощо. Навіть найбільші критики цієї допомоги в Палаті Репрезентантів передбачають, що Президент правдоподібно виграє також „бій" за цю справу в Сенаті.

Не зважаючи на негативну поставу деяких демократів в Сенаті до пропозиції Уряду, частина демократів не бажає брати на себе відповідальности за поширення впливів Москви в цій частині світу і розбудови ще одного комуністичного причілку перед порогом ЗСА. Навіть Аллен Кренстон, давній критик політики Р. Регена заявив недавно, що негативна постава законодавців до політики Уряду підриває до певної міри престиж ЗСА в очах світу, а до подій в Центральній Америці треба, на його думку, ставитись дуже ділово.

На Лонг Айленді влаштовують Український Вечір

Нассо, Н. Й. — Тут відбудеться Український вечір в суботу, 16-го серпня ц.р., о год. 8-ій вечора в Айзенгавер Парку у Іст Медов.

В програмі беруть участь: танцювальний ансамбль Роми Прийми-Богачевської „Сизокрилі", молода співачка Леся Волянська з Монтреалю і оркестра „Буря" під керівництвом Романа Когута з Торонто.

Спонзорами вечора є Европейсько-Американський Банк і бюро парків і розваг повіту Нассо. Координатором є місцевий Відділ УККА.

Вступ на вечір є вільний. Проситься принести зі собою крісло або коц.

В АМЕРИЦІ

ЗА ОСТАННІ КІЛЬКА днів впало дуже багато дощу, який позаливав вулиці, спричиняючи повені в кількох місцевостях метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі. Позамикано багато головних автострад в Ню Джерзі, а у Лонг Айленді евакуовано людей з їхніх позаливаних домів. Дощ сповільнив рух всіх засобів транспорту.

34-ЛІТНЯ ЖІНКА, яка мала тумор мозку, та яка вже сім і півтижня лежала непритомна і ментально мертва народила немовлятко. Лікарі, які привели дитину на світ, заявили, що дитина, яка передчасно народилась і важила близько 5 фунтів є в доброму стані. Матір дитини померла після народин, коли з її тіла виключили всі машини, що тримали її при житті.

БІЛЯ БАГАМСЬКИХ островів була експльозія на судні корабля, яка поранила 19 осіб. Через цю експльозію, яка трапилась біля кухні і спричинила вогонь, евакуовано 987 пасажирів та малими човнами перевезено їх на сусідні острови. За кілька годин, коли вичищено корабель, усіх повернено на корабель, а ранених повезено до шпиталю в Маямі, приблизно 130 миль від корабля.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН оголосив, що З'єднані Стейти Америки почнуть виробництво хемічної зброї. В листі, адресованому Конгресові, Президент заявив, що поки не досягнуто міжнародної угоди про повну заборону отруйних речовин, ЗСА повинні мати запас хемічної зброї, виробництво якої було припинене президентом Ричардом Ніксоном у 1969 році. Рішення Президента викликало негайне заперечення зі сторони членів Конгресу, які критично ставляться до хемічної зброї. Голова комісії демократ Данте Фассел і його однодумці мають намір заблькувати фонди на виробництво хемічної зброї, коли Палата Репрезентантів почне обговорювати наступного тижня законопроєкт про військові асигнування на 1987 рік.

РІШЕННЯ СЕНАТУ субсидували фармерів, які продають збіжжя Совєтському Союзові і Китаєві, викликало різку критику австралійського уряду. Проти такого рішення активно виступає також державний секретар ЗСА Джордж Шулц, який назвав спроби законодавців добитися одобрення цих субсидій в Конгресі безпрецедентними. Прем'єр-міністер Австралії Роберт Гок заявив про свій намір прибути у Вашінгтон на чолі делегації для вирішення цієї важливої для Австралії справи. На випадок одобрення субсидій американським фармерам, їх збіжжя стане значно дешевшим, ніж австралійське, і Австралія може втратити біля 500 міл. дол., які вона щороку дістає від комуністичних країн. Ініціятива субсидування фармерів належить лідерові республіканської більшости в Сенаті Робертові Долові. Дж. Шулц та інші дорадники Президента вважають, що справа про субсидії носить перш за все політичний характер і стосується зобов'язань ЗСА щодо союзників. Речник Білого Дому Леррі Спікс заявив, що приймаючи рішення, Президент врахує інтереси всіх сторін і всі обставини.

В КРАЙОВОМУ ГЕОГРАФІЧНОМУ товаристві у Вашінгтоні відбулася пресова конференція. На ній учасники океанографічної експедиції, що обстежувала кістяк затонулого корабля „Титанік", продемонстрували багато фотографій, зроблених на дні Північної Атлянтики підводним роботом „Джейсоном".

ЗАПУЩЕНА З ВИНИЩУВАЧА Ф—14 навчальна ракета „повітря-повітря" з невиясненої покищо причини попала в танкер „Вестерн сан", що перебував 60 миль на схід від Вірджінія Біч. Ракета пробила метрову діру і викликала невелику пожежу, яку залога танкера зліквідувала протягом 20 хвилин. Людських жертв не було. Винищувач, який випустив ракету, брав участь у військово-морських маневрах.

У СВІТІ

БОЛІВІЯ ЗВЕРНУЛАСЯ до З'єднаних Стейтів Америки за більшою грошовою позичкою, яка мала б зрівноважити втрати, приблизно 100 мільйонів долярів, спричинені веденням широкої акції проти плянтацій кокаїни і торгівлі наркотиками взагалі. Ця акція ведеться з допомогою американських спеціялістів і вишколених поліціянтів та військовиків, бо велика частина наркотиків з Болівії попадає на американські ринки. Зрештою, Болівія сама не може дати собі ради з контрабандою наркотиками і тому запросила ЗСА допомогти їй принаймні обмежити продукцію і продаж наркотиків.

ШВАЙЦАРІЯ ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ над припиненням розбудови нуклеарних електростанцій і уряд тієї країни шукатиме іншої альтенративи забезпечення населення електроенергією. Після катастрофи на чорнобильській нуклеарній енергетичній станції, від якої постраждало так багато осіб, в першу чергу українців, у Швайцарії і взагалі в Західній Европі, почали застановлятися чи розбудова нуклеарних електростанцій є розв'язкою, чи може загрозою для населення світу. Речники Европейської економічної спільноти заявляють, що не всі країни належно забезпечені перед радіяцією з власних реакторів. До таких незабезпечених країн належать: Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія, Люксембург й Ірляндія.

ЛІДЕРИ ОРГАНІЗАЦІЇ Африканської єдности, які відбувають тепер свої наради в Етіопії, закликають народи світу, які не погоджуються з політикою апартеїду в Південно-Африканській Республіці, розпочати процес ізоляції тієї країни, а також бойкотувати ті західні країни, які ще досі вагаються з накладенням економічних санкцій проти Преторії. Радикальні елементи тієї організації, до якої належать делегації з 50-ох країн, домагалися, щоб африканські і азійські країни перші розпочали цей ізоляційний процес Преторії і тим самим дали добрий приклад іншим державам.

І. ДЕМ'ЯНЮКА ВІДВІДАЛА РОДИНА

Єрусалим. — В газеті „Джерусалем Пост" з 25-го липня ц.р. у статті п. з. „Возз'єднання в в'язниці для Дем'янюка" автор її Барбара Амуяль розповідає, на підставі інтерв'ю з дружиною Дем'янюка Вірою, про зустріч родини з Іваном Дем'янюком тут у в'язниці максимального забезпечення. Це вперше після майже п'ятимісячної розлуки побачення відбулося у суміжному із в'язничною камерою дворі площею 12 на 8 метрів, і проходило воно у невимушеній і теплій атмосфері, — сказала Віра. На двогодинне побачення прийшли Віра, дочка Ірина з мужем Едвардом Нішніком і їхнім семимісячним сином Едвардом у супроводі американського адвоката Марка О'Коннора і його асистента Джіммі МекДоналда.

Дружина Віра розповіла авторові статті, як вона жила в очікуванні цієї хвилини п'ять довгих місяці. „Не можу вам сказати, який величезний тягар спав з мене, оце вперше за п'ять місяців". Міцний, загорілий схудлий Дем'янюк кинувся до дружини і покрив її лице поцілунками, а потім повернувся до внука, якого він бачив тільки один раз у в'язниці ще в Ню Йорку. „Він виглядає надзвичайно здоровим і, здається, у доброму настрої, — розповіла Ірина репортерові „Джерусалем Пост", — а ми так журилися, що він похворіє тут".

Розмова велася, головним чином, про родинні справи, бо розмов про його судову справу — не дозволяється. І. Дем'янюк дуже зажурений фінансовим станом своєї родини. „Ми говорили про мого брата Івана, — сказала Ірина, — бо мій тато хотів знати, як він вчиться і взагалі, як ми даємо собі раду в його відсутності."

Під час цієї зустрічі були присутні директор в'язниці, речник в'язничної служби, особистий перекладач І. Дем'янюка і п'ять тюремних наглядачів, які, проте, трималися на віддалі осторонь, даючи родині мати бодай деяку можливість для особистих розмов. При кінці побачення комишинер в'язниці зайшов у камеру Дем'янюк, потиснув руки членам його родини і привітав їх з приїздом до Ізраїля, сказавши, що він сподівається, що в'язнична влада подбає про те, щоб наступні відвідини родина Дем'янюка відбувала якомога комфортабельніше.

І. Дем'янюк розповів своїй родині, що він дуже легко звик до ізраїльської їжі. Ірина була дуже здивована, що Дем'юнюк такий опалений. „Коли він був у в'язниці в ЗСА, його майже не випускали надвір".

Родина Дем'янюка крім побачень з ним виявила бажання оглянути Єрусалим, а відтак мала відбути ще одне побачення в неділю, 27-го липня, перед відлетом до ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дві влади у Франції

Від часів, коли Франція звалася ще Ґаллею, проти якої переможний похід повів римський Цезар, Франція мала у своїй понад 2000-річній історії багато великих постатей. Карло Великий, Людовик XIV, Наполеон — хоч би тільки ті три прізвища пригадати. За нашого часу історичною постаттю Франції став Шарль де Ґоль, генерал — державний муж. Коли за Другої світової війни німці вмаршували до Франції й обійшли довкола ніби непереможну лінію Мажіно — Де Ґоль з рештками свого війська знайшов пристановище в Англії. Він смертельно образився на Америку, що вона — за президента Ф.Д.Рузвелта не запросила його на Ялтинську конференцію й опісля вдруге, коли замовчано перед ним — з остраху, щоби ще не дійшло до відома німців — дату висаду військ Д.Д.Айзенгавера у Нормандії. З пімсти Де Ґоль прийшовши до влади вдруге у 1958 році, відкликав французькі війська з-під безпосереднього командування з'єднаними військами НАТО (за традицією головним командантом військ НАТО є американський генерал), викинув з Парижу головну квартиру НАТО, але не відкликав звідти Францію, яка бере участь у нарадах міністрів закордонних справ членських держав НАТО.

Де Ґоль був демократом, але признавав тільки сильну демократію з тривкою владою, а не партійництво. Тому перевів зміну конституції, за якою кожночасний президент має надзвичайно широкі повновласті. У травні 1981 року деґоллісти програли президентські вибори і президентом став соціял-демократ, але не марксист Франсуа-Міттеран. Він перевів націоналізацію банків і різних інших промислових об'єктів, разом 65 ділянок державного господарства.

Але ось у парляментарних виборах 18-го березня ц.р. центролівий бльок, на якому спирався Міттеран програв, а виграв бльок центроправих партій. Новим прем'єром став посадник Парижу консерватист Жак Шірак. Одним із перших актів, що їх перевів новий уряд був закон про скасування націоналізації (удержування) згаданих 65-ох фінансових і промислових об'єктів. Проте Міттеран, покликавшись на існуючу конституцію, відмовився підписати той закон. Від того часу настав тихий, але перманентний конфлікт між президентом Франції та її прем'єром.

На прогру Міттерана у виборах склалася в першу чергу важка економічна ситуація, в якій безробіття дійшло до 10 відсотків працездатних осіб. Однак особиста популярність Міттерана від часу останніх виборів поправилася. Він виявився дуже зручним тактиком. Він полетів на зустріч з Міхаїлом Ґорбачовим до Москви та з нагоди 100-річчя Статуї Свободи у Ню Йорку — полетів до Америки. У всій французькій пресі появилися його світлини — то з Міхаїлом Ґорбачовим то з Роналдом Реґеном. Однаково Міттеран, як і Шірак виминають одвертого конфлікту, який став би коституційною кризою, кожний бо із них свідомий, що громадська думка звернулась би проти винуватця такої кризи. Кожний із них має на оці нові президентські вибори у 1988 році. Вони вирішать, хто насправді правитиме Францією, яка тепер має роздвоєне правління. Кризи у Франції нема тому, що державно-адміністраційний апарат існує у 95-ох провінціях, званих у Франції департаментами: це бюрократія, яка стоїть оподаль ідеологічних суперечок і суперництва. У закордонній політиці між Міттераном і Шіраком немає великих розбіжностей обидва є за збереженням миру, тому обидва підтримують концепцію вершинних конференцій Реґена з Ґорбачовим. Обидва є також проти такого американсько-совєтського договорення у справі припинення перегонів у зброєнні і редукції арсеналів стратегічної зброї, яке послабило б збройну силу Франції. Обидва стоять на принципі „незалежности" французької закордонної політики. Тому покищо втримується тихе порозуміння між соціялістичним президентом і консервативним прем'єром. Але, очевидно, це тільки тимчасова ситуація, бо вона нездорова. Розв'яжуть цю проблему згадані президентські вибори у 1988 році. Ясно, що вміжчасі може щось статися, що захитає теперішню хитку внутрішньо-політичну рівновагу сил у Франції.

Юрій Р. Рибак

САМОВІЛЬНІ ЗМІНИ — ДЖЕРЕЛО ЗАКОВИКИ

Заворушились американські споживачі і занепокоїлись продуценти, бо покупці тратять довір'я до фармацевтичних виробів, а індустрія постійно шукає за тим, як розв'язати проблему, коли невідомі особи самовільно змінюють оригінальне опакування і додають отруту. У минулому це кількакратно траплялось у ЗСА і тільки завдяки правильній протидії фірм і запевнення, що всі охоронні заходи зроблено, наставлення публічної опінії злагіднилось. Покупець поволі вернувся до давнього ліку хоча часами змінювано його форму, а нова наліпка постійно пригадує, щоб перевірювати оригінальність опакування.

Але на цьому не кінець. Невідомий божевільний осібняк чи навіть терорист старається затруювати харчі, так ті самі харчі, що втримують людину при житті і без них вона не може жити. Це діється не лише у малих маштабах місцевого характеру, але недавно втягнено крайові відомі фірми як Дженерал Фудс Корпорейшен та Пепсі Кола.

На вістку про затруєння харчового продукту чи пак напитку ці фірми негайно стягнули з поличок назначений товар і на, велике щастя після перевірки заявлено, що загроза обмежилася до несмачного жарту невідповідальної людини.... Але нині — це жарт, а завтра воно може стати дійсністю, як це бачимо на прикладі ліків.

Споживач — сьогодні загрожений всюди, бо манія затруєння поширилась теж на харчі, що їх властиво продають усюди у різних формах і на різних місцях. Вашінгтонський „янгол хоронитель" — Федеральне Управління харчами і ліками (FDA) переживає дилему, бо видавши, таке саме розпорядження для харчів, як для ліків, не легко зреалізувати... а вміжчасі у деяких крамницях відкривають такі продукти як сільський сир „катедж чіз", йогурт, масло земляного горіха, мармеляду, майонез і т.п. і не лише їх нюхають, але і куштують, щоб радше перевірити свіжість, а не затруєння. З другого боку така звичка може себе навіть оправдати, бо дає можливість відкрити отруту, бо скажімо, загрозливий ціянкалій, що його вживають злочинці, видає сильний запах солодкого мигдалю.

Продуценти досі зосереджували свою увагу на опакування „Tamper Proof", цебто таке, де не можна робити самовільної зміни без залишення знаку. Але тут заковики не розв'язано, бо існує думка, що незалежно від того, яке б не було опакування харч завжди наражений на самовільні зміни і, мабуть прийдеться з тим погодитись. І все ж таки спостережено, що безпеку харчу можна б збільшити комбінацією кращого опакування, строгої контролі при розподілі та охороні в самій крамниці. У зв'язку з тим знавці завважили, що у крамницях товар часами знаходиться у відкритому опакуванні на полицях. Тут може бути джерело всього нещастя.

І коли зміни при опакуванні ліків зроблено з думкою усвідомити покупця, що лік запечатано для безпеки, то харчова індустрія не бажає пригадувати покупцеві, що її продукт хтось колись міг самовільно змінювати і тому пояснює, що продукт запечатано для утримання свіжости. У додатку до цього фірми стараються внутрішнє опакування — звичайно торбинку — відповідно заклеювати і при допомозі температури запечатувати.

Ось насувається питання: чи нагле відкликання продукту нищить його добре ім'я? ... Більшість покупців думають, що відкликання — це конечність, бо це потверджує скору реакцію фірми на непевну ситуацію, де добро споживачів знайшлось під знаком питання. Покупець надалі є важним для фірми, бо без його участи, вона взагалі втрачає значіння. Очевидно, що у зв'язку з відкликанням товару пов'язані втрати, які остаточно впливають на ціну, однак це справа майбутности, а нині йдеться про втримання ринку збуту.

Уважають, що повна охорона харчового продукту від самовільних змін, серед існуючих обставин радше належить до теорії, одначе маємо надію на нову технологію, яка у своєму розвої часто розв'язує дуже складні проблеми.

Досі на жаль, ще не знайдено остаточної розв'язки у поборюванні терористичної активности у літаках, на залізницях і будинках. У ділянці споживчого товару було б найкращим, коли б людина сама вважала і слідкувала за всякими підозрілими проявами при закупівлі, бо як то кажуть бережeного Бог береже.

Щоб розв'язати проблему — слід шукати за джерелом. І тут у ділянці самовільних змін насувається думка — в кого ціль „страшити" покупців, а навіть загрожувати життю; і кому залежить на цьому, щоб продуцент втрачав не лише гроші, але був змушений залишити продукцію? ... Це очевидно є ділом або божевільних, або садистів, чи терористів, або спекулянтів комерційних паперів, які тим кроком хочуть вплинути на ринкову вартість уділів продуцента — останнє виявилось правдивим у одному випадку відносно відомої фармацевтичної компанії. Може є ще інші причини, одначе про одну навіть не хочемо думати, а саме, щоб цю методу поборювання конкуренції вживали між собою фірми. Це ж було б найбільшим, непростим злочином супроти принципу економічної системи вільного товарообміну!

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про вакації від усього?

Стоїмо саме на переломі двох літніх місяців, у серці вакаційного сезону. Тільки і чується від знайомих, що вони кудись вибираються, інші повернулися, а ще інші підготовляються до пізніших днів відпочинку. Закінчилася також одна серія молодечих літніх таборів і частина наших дітей хоч-не-хоч перебуває тепер із батьками. Це дає дуже коротку, але,як важливу нагоду до діялогу поміж ними, дає можливість кращого взаємопізнання, а то і корисного впливу старшого покоління на молодше.

Тут, однак, стає руба питання як повести спільні родинні вакації.

Кажуть, що найкраще відпочивається, коли змінити своє щоденне оточення і втертий триб життя. Одні, отже, американським звичаєм, сідають в авто і їдуть, пожираючи милі, пальне і свою витривалість: місто за містом краєвид за краєвидом, аби скорше, аби далі.

Інші шукають затишного спокою десь далеко від гамору міста, від телевізора, гуку підземної залізниці та проїжджаючих авт.

Багато людей находить найкращий відпочинок у товаристві на одному з численних українських літніх ресортів, де діти можуть гратися з однолітками, а старші погуторити досхочу.

Одним словом — кожний шукає відпочинку на свій лад і для свого смаку. Але тут насувається один запит: чи можна справді взяти вакації від всього, що є, звичайно, нерозривною частиною нашого життя чи навіть наших щоденних навиків? Чи можна взяти вакації від думок, від зацікавлення тим, що проходить у світі, від належних пояснень цього нашим дітям?

Недавно появилася у нашому щоденнику передова про важливість читання книжок під час вакаційного відпочинку, головно серед дітей і молоді. Вона викликала відгук читачів і поради, як спонукати нашу дітвору і молодь до читання. А тим часом, на практиці, ми переконуємося, що не лише молодь не береться на вакаціях до читання, але закидають його і старші. Навіть, звичайно, пильні читачі нашого щоденника під час вакації його не читають, а що тут говорити й про книжки.

Ось перед кількома днями ми почули таке твердження: „Така добра була стаття, а яка шкода, що тепер ніхто не читає, бо всі на вакаціях".

Ба, що більше, люди з приводу вакаційного відпочинку не читають не лише статтей, але і вісток, які нашій громаді повинні бути цілий час близькі і хоча про них раз-у-раз пише далі світова преса, а ми за нею стараємося інформувати про все, що далі діється у зв'язку із катастрофою у Чорнобилі.

Однак наша публіка, на превелике диво, щораз менше тим цікавиться. Один із наших молодих активних громадян інформує нас, що, побувавши на різних вакаційних українських місцях, він зі здивуванням ствердив, що про Чорнобиль — „не говориться". Мовляв, люди на вакаціях не хочуть псувати собі настрою такими неприємними справами, або просто втратили вже зацікавлення, — адже це сталося далеко від нашого місця прожиття.

Ми знаємо, що вакації усім дуже потрібні, але чи справді можна взяти вакації від усього? А передусім чи можна взяти вакації від нашої, останньо не дуже то чутливої, української совісти?

О-КА

Ольга Кузьмович

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІКАРІ РОЗПОВІДАЮТЬ ПРО СВОЇ ПЕРЕЖИВАННЯ В МОСКВІ

II.

Д-р Р. Чемплін не забуває у своєму репортажі, який поміщений у синдикованій пресі з Лос Анджелесу похвалити совєських лікарів, які співпрацювали з американцями. Але при цьому, коли з признанням висловлюється про спосіб у який головна лікарка Ангелина Ґускова устійнювала скільки радіяції дістали поодинокі хворі він стверджує, що це не допомогло пізнавати як сильно пошкоджені хворі мали внутрішні клітини, правдоподібно, через вдихування або проковтування. Д-р Чемплін також підкреслює, що, совєтські лікарі в своїх „обмежених" можливостях давали собі раду.

Американські лікарі старалися повчити своїх совєтських колеґів як треба перещеплювати кістковий мозок, залишивши їм також відповідну літературу.

Д-р Арманд Гаммер, відомий мільйонер і частий гість в СССР який був промотором висилки екіпи американських лікарів на допомогу до Москви, особисто привіз літаком цілий транспорт медичного виряду і ліків, усе це коштом багатьох тисячів долярів. Значить, американці дали усю цю людську допомогу, яку треба дати кожному, кого навістить нещастя.

Але в оповіданнях і роздумах д-ра Р. Гейла, що їх читаємо тепер в американській пресі, крім непідготованости до такого нещастя совєтського медичного апарату відчуваємо ще щось більше. Він, як і його інші американські співробітники, були потрясені глибоко цим, що їм довелося пережити і побачити. Вони, що постійно мають до діла із вмираючими пацієнтами, вперше в Москві станули віч на-віч із жахливими наслідками сильної дії радіяції і безсильно приглядалися смерти тих, які були найбільше попарені не лише на тілі але і внутрі організму. Навіть із 19-ти осіб, яким вони старалися допомогти перещеплюючи, в складній у своїх наслідках операції кісткових мозків, тринадцять померло на їхніх очах, заки ще кістковий мозок почав діяти у організмі. Вони день-у-день приглядалися безпомічно мукам цих жертв радіяції, не маючи можливости їм допомогти.

Саме ці психічні пере- життя, а у д-ра Р. Гейла ще і потрясаюче враження картини мертвого міста — Прип'яті, яке він оглядав із лету літака, спонукали цих нечисленних свідків наслідків чорнобильської катастрофи із Заходу до глибокої застанови над тим, що може очікувати кожну частину людства в теперішній ситуації розвою нуклеарної техніки. На думку д-ра Ґейла, небезпека в тому, що люди ніяк не хочуть нічого навчитися із досвіду. Випадок із вибухом на нуклеарній станції може трапитися у кожному місці, де така станція діє і це в кожній державі. Суспільство, однак, бажає завжди якнайскоріше відмежувати себе від смерти і від вмираючої людини, і тому він думає, що люди схочуть якнайскоріше забути Чорнобиль. Зокрема дуже легко відмежуватися від того, чого не бачилося. Але — каже д-р Р. Ґейл — він бачив все і вмираючих людей наслідком радіяції і мертве місто, з якого в паніці виевакуовано ціле населення, і ці потрясаючі картини він не зможе забути, бо вони є частиною історії людства.

Ці враження американського лікаря, у яких відчувається вплив і силу переживань, що йому довелося зазнати, дають, однак, нам багато до думання, та ставлять перед нами ряд питань, на які не находимо відповіді. Ми добре знаємо як ми, вільні українці були в центрі в перших вагомих днях, усіх засобів інформації, тому що трагедія вибуху нуклеарного реактора сталася у самому серці України. Ми були до глибини душі потрясені новим злочином на нашій землі, який хоча може і стався припадково, але у своєму зародку був спричинений совєтською політикою.

Але — як слушно завважує д-р Ґейл, — кожний бажає якнайскорше відмежувати себе від смерти і від умираючої людини, а чого не бачимо — не переживаємо. Чи не сталося так із нашою спільнотою? Чи не стараємося ми тепер відмежувати себе психічно від того нещастя, тим більше, що не бачимо його власними очами і не можемо зміряти його довголітніх наслідків?

Чи маємо, однак, на це моральне право?

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НАУКА В ГІМНАЗІЯХ У ПОЛЬЩІ

В дописі Анни Власенко-Бойцун „Матура 1936 року у Золочеві" завважую неточності про реформу середнього шкільництва у Польщі, а варто її виправити, щоб не було непорозуміння

В 1931 році була започаткована реформа шкільництва у Польщі, головно в державних школах. До того часу в Польщі були, як це було і за австрійського панування, два роди гімназій, а саме тип клясичний і реальний. Наука в гімназіях обох типів тривала вісім років і закінчувалась матуральним іспитом. До гімназії приймались учні після закінчення чотирьох кляс загальної початкової школи.

Нова реформа передбачувала інший поділ шкільництва. Загальна обов'язкова освіта вимагала закінчення семиклясної публічної школи. З цієї школи учні могли продовжувати навчання в гімназіях, чи теж інших фахових школах, в тому і в учительських семінаріях. Наука в гімназіях тривала чотири роки. Після закінчення гімназійної науки абсольвенти гімназії могли продовжувати навчання в ліцеях, в яких наука тривала два роки. Після закінчення ліцею абсольвенти могли продовжувати студії в університеті. Остання кляса давнього клясичного типу почала науку в 1931 році. Ця остання кляса старого типу закінчила свою гімназійну науку в 1939 році і це була остання матура гімназії клясичного типу. Вміж-

(Закінчення на стор. 4)

Б. Скорупська

ДО ВОЛІ

Весною 1945 року війна добігала до кінця. Червона армія уже забрала Відень, Санкт Пельтен і зближалася до Амштеттену, прямуючи до Лінцу, де пізніше була визначена границя між совєтською та американською зонами. В той час я з родиною працювала в Амштеттені й треба було тікати. Просили нашого майстра-німця звільнити нас з праці, бо мусимо відступати, але він не дозволив. Довелося удосвіта повернутися на місце праці і „позичити" біду — воза на двох великих колесах, яким ми послуговувалися в праці. Поклали на нього наші клунки і, дослівно, пхали біду вперед. Нас було дві родини — разом сім осіб.

Був початок квітня. Погода трималася гарна, гірські краєвиди були надзвичайні. Високі Альпи гордо випинали свої груди направо від дороги, а ліворуч звивалася у підніжжі річка. Часом вона губилася, шукаючи для себе легшої дороги, то знову підходила до самої дороги, щоб уприємнити нашу важку подорож у невідоме. Дорога була захаращена автами, підводами та пішоходами.

Я мала лише одну пару черевиків на високих каблуках. За два тижні протерлася на них підошва і на стопах утворилися кров'яні мозолі. Майбутнє нам не всміхалося, але інстинкт самозбереження гнав уперед навіть на закривавлених ногах. Звичайно ночували ми при дорозі, бо рідко який бауер упускав на своє обійстя. Цим разом нам трапилося щастя: нам дозволили переночувати в стодолі, а вранці навіть попросили до хати і почастували гарячим чаєм. Бауерка все поглядала на мене, тоді сімнадцятирічну, потім підійшла і, нагнувшися, почала обмацувати мої мускулисті литки. Вона вирішила, що з мене могла б бути добра тяглова сила і запропонувала мені залишитися в неї для праці в господарстві. З образи я остовпіла, але треба було полякувати за чай і продовжувати тягнути біду вперед.

Уже ми минули Лінц, Зальцбург. По дорозі часто налітали альянтські літаки, але, покружлявши, віддалялися, шукаючи кращого об'єкту. Але щастя, як звичайно, змінене. Одна ескадрилья таки захотіла нас потурбувати. Це трапилося якраз тоді, коли ми проходили досить вузьким просмиком поміж горами. Ми були єдиним об'єктом бомбардування. Бомби градом падали над нами і всі кинулися урозтіч. Люди поприлипали до гірських каменюк над дорогою. Я із сестрою сховалися у невеличку печеру, але з батьками ми розгубилися. Я ніколи в житті не мала такого страху, хоч бомбардування переживала багато разів, і так щиро не молилася, як тоді. Бог вислухав наші молитви і після бомбардування вся наша родина з'єдналася. Навколо було багато вбитих людей і коней та розбитих авт.

П'ятого травня ми спали на ложі із сухого хмизу. Травневі ночі у горах є досить холодні і коли вранці ми прокинулися, то були притрушені сніжком. Встали, обтрусилися, з'їли по куеку хліба і далі в дорогу. Вже минули мальовниче містечко Цель-ам-Зее, дійшли до села Нідернсіль, як у радіо сповістили, що війна закінчилася: німці скапітулювали, а за кілька годин, ми побачили американців. Були щасливі, що війні прийшов кінець, але журилися, бо не знали, що з нами буде.

Далі йти не було потреби і ми зупинилися над потічком у ліску, недалеко від села, окупувавши оленячий хлівець, наповнений сіном. Перше всього нам треба виспатися, відпочити та якось роздобути харчів, а тим часом може ситуація вияснититься.

Пішли до села розвідати, що робиться і довідалися, що там є німецькі військові бараки повні харчів. Німці й чужинці несли, хто що подужав: м'ясні консерви, помідори, макарони. Поки ми прийшли туди, то лишилися лише макарони. Взяли два мішки. Наші співподорожуючі і співмешканці були спритніші і дістали всього доволі, але мимо того забрали із нашого схову один мішок макаронів. Та ми були раді, що й нам мішок лишили. Тепер ми мали що їсти: тричі в день несолоні й без товщу макарони та чиста і смачна вода із потічку.

Одного разу ми із сестрою ішли стежкою до села. У ту пору саме вбиралася у пір'я цибуля. Минуло пару місяців, відколи ми їли будь-яку городину і, вгледівши зелену цибулю, ми зупинилися, вп'явши в неї очі. Нас опанувало таке сильне бажання з'їсти бодай одну цибулину, що ми не могли рухнутися з місця. Стояли й радилися, що маємо зробити? Пригадали сьому заповідь „не кради" і пропав апетит на цибулю: горді за себе, ми пішли далі.

У сусідніх селах працювало чимало „остівців" та було багато біженців. Очевидно, біженці не думали повертатися додому, натомість більшість молоді із печаткою „ост" нетерпеливо чекали повороту, уявляючи собі, що їх пригорнуть теплі обійми їх рідних. Покинувши роботу, вони збиралися у „гастгаузах" і святкували кінець війни.

Хоч тут була американська зона, совєти не забарилися. Де не взялися совєтські військовики, п'яні перемогою, хоч справжніми переможцями були американці. Вони збирали коло себе молодь і агітували її повертатися на „родіну". Спокій альпійського села гвалтували п'яні голоси, що ревли „Катюшу" — немилосердно дерлася гармошка.

Нашвидку були створені збірні пункти і у заповіджений день і годину, валка вантажних авт чекала на поворотців. Багато хлопців і дівчат поспішали, щоб зайняти місце уже в першому транспорті.

Як тільки навантажили людей до авт, „визволителі" відразу витверезіли й обернулися проти поворотців. Перелякана й розгублена молодь не відразу зрозуміла,що сталося, але російська матерщина і погрози їх опритомнили. Та було запізно: вона були під сильно озброєною охороною. Вістка блискавкою рознеслася по околиці і ті, що не встигли попасти до першого транспорту і ті, що не збиралися повертатися, почали тікати й ховатися.

Ще збільшилася паніка, коли ми довідалися, що в містечку Капрун, усього вісім кілометрів від нас, де було затруднено тисячі „остівців" при будові гідроелетростанції над річкою Зальцах, відбувалася ще більша трагедія. Совєтські солдати разом з американцями ловили людей і силою вантажили для повороту. Хто втікав — стріляли. Багато людей, особливо чоловіків, кидалися у бурхливі води ріки і топилися, але це не стримувало людоловів. Пізніше стало відомо, що поворотці не попали в теплі обійми рідних, як вони мріяли, а в холодні обійми Сибіру, куди їх запроторили за „зраду батьківщини" на десять років.

Хлів для оленів захистив нашу родину від репатріяції.

(Закінчення на стор. 3)

Владика І Любачівський відвідав Монтреаль

Українська громада метрополії Монтреалю пережила гарні, зворушливі й незабутні дні — 25-го, 26-го і 27-го червня ц. р., в яких перебував Блаженніший Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський на архипастирських відвідинах парохій Української Католицької Церкви, що належать до Торонтонської Епархії.

Найдостойнішого гостя, який прибув в товаристві Владики Ізодора, екзарха й господаря епархії, та свого секретаря о. Тараса Карпюка, вірні з отцями парохами на чолі з енергійним невтомним парохом церкви Успення Божої Матері, о. мітр. Іваном Гаврилюком, вікарієм на Квебек і приморські поселення, та представниками різних прицерковних, громадських, комбатантських, жіночих й молодечих організацій і товариств, з ентузіязмом радісно вітали Патріярха, виявляючи при тому свою любов і привязання до рідної Церкви і її найвищого проводу.

Триденний побут глави Української Помісної Католицької Церкви в Монтреалю, осідку Українського Католицького Протопресвітерату Монтреальської области, виповнений був Св. Літургіями і Молебнями в Українських Католицьких Церквах, відвідинами високих церковних достойників римо-католицького обряду, деяких славних церков того ж обряду, а при тому провідників міста, а також величавим Ювілейним бенкетом в парохії церкви Успення Божої Матері.

Першого дня по своїм приїзді до Монтреалю, цебто в середу, 25-го червня, Блаженніший Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський вступив до парохії св. Василія в Ляшін, де в місцевій церкві відправив Св. Літургію. Після Богослуження мав зустріч з парохом і вірними місцевої церкви. Вечером того ж дня Глава нашої Церкви відслужив Молебень до Пречистої Діви Марії в церкві Успення Божої Матері на Роземонті.

Молебень в церкві Божої Матері на Роземонті

В середу, 25-го червня, о год. 7-ій вечора, Блаженніший Мирослав Іван відслужив в церкві Божої Матері Молебень до Преч. Діви. Коротко перед Молебнем оформилася процесія коло парохіяльного дому, в якій взяли участь з власними прапорами представники прицерковних і світських організацій, сумівська й пластова молодь та вірні. Ця величава процесія проводила Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана разом з його почотом до церкви. На чолі процесії йшла сумівська духова оркестра під проводом дириґента Ростислава Куліша, яка грала католицький гимн „О спомагай нас, Діво Маріє". В притворі церкви достойного гостя привітали хлібом і сіллю Василь Гладкий, голова церковного комітету, і Анна Мавко, голова місцевого Комітету Ліґи Українських Католицьких Жінок, а дві студентки в народних строях обдарували Блаженнішого китицею чудових квітів.

Молебень до Пречистої Діви Марії відправляв Блаженніший Патріярх Мирослав Іван в сослуженні Владики Ізидора, о. мітрата Ів. Гаврилюка, пароха церкви Успення Божої Матері, двох мітратів і вісьмох священиків, парохів місцевих та позамісцевих церков. Відправу побожних вірних церкви, Молебня, на якому було 700 осіб, звеличував своїм гарним співом церковний мішаний хор під дириґентурою довголітнього дириґента проф. Ростислава Куліша. Між вірними були також представники Коптійської Церкви в особах єпископа цієї Церкви та його секретаря, а також представник Української Православної Церкви о. протопресвітер Ігор Куташ, настоятель собору св. Софії в Монтреалі. Під час Молебня Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана та Владики Ізидора привітав сердечними словами господар парохії Успення Божої Матері, о. мітр. Іван Гаврилюк, дякуючи їм за ласкаві відвідини парохії, за їх піклування нашою Українською Католицькою Церквою та бажаючи їм сили і витривалости у їхній дальшій подорожі по українських парохіях.

Відтак гарне слово виголосив Владика Ізидор, висловлюючи свою радість з приводу приїзду Патріярха.

У відповідь Владиці Патріярх Мирослав подякував за щирі привіти і виголосив коротку повчальну проповідь про нашу Небесну Неньку, Пречисту Діву Марію, яку набожно почитає український народ, відданий віддавна під Її Небесну опіку, виявляючи завжди свою любов і глибоку пошану до Неї. Згадаю при тому теж про нашу туземну матір, яку дуже любимо й шануємо, бо вона дала нам життя, виростила нас та опікувалася нами, переносячи чимало труднощів і терпінь.

При кінці Молебня Блаженніший Мирослав Іван вніс многоліттєвіє для Папи Івана Павла ІІ, Владики Ізидора, пароха о. мітр. Івана Гаврилюка, всіх духовних отців, преподобних Сестер, української молоді, парохіян і всього українського народу, а Владика Ізидор — для Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана.

Хор і вірні відспівали грімке „Многая Літа", після чого Блаженніший Патріярх уділив бласловення для всіх присутніх і неприсутніх від Папи Івана Павла ІІ і патріярше — від себе. Сумівська оркестра віліграла на закінчення Молебня всенародну молитву „Боже, вислухай благання".

Святковий бенкет

З нагоди радісних архипастирських відвідин в Монтреалі, заходом Ювілейного Комітету Українського Католицького Протопресвітерату Монтреальської области, — відбувся в середу, 25-го червня, о год. 7.00 вечером, в парохіяльній залі церкви Успення Божої Матері на Роземонто Ювілейний бенкет на пошану Первоієрарха і Глави Української Католицької Помісної Церкви Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана з участю 450 вірних.

Програмою провадив Василь Гладкий, голов Комітету, який щиро привітав дорогих гостей — Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана, Владику Ізидора і всіх присутніх та попросив Владику Ізидора провести молитву. Церковний хор під проводом свого дириґента проф. Ростислава Кулиша відспівав „Царю Небесний" і патріярший гимн. Після того В. Гладкий представив гостей за головним столом. Посередині сидів Блаженніший Патріярх Мирослав Іван, по його правій стороні сиділи: Владика Ізидор, отці — д-р Ігор Мончак, парох церкви св. Михаїла на Ібервілл, два монсеньйори, представники коптійської і вірменської Церков, о. Новохатний — парох словацької католицької церкви, о. Сергій Гар, парох української католицької церкви св. Духа на Пойнт Ст. Чарльз і о. Теодор Палчинський — сотрудник церкви Успення Божої Матері; а по лівій стороні сиділи: о. мітр. Іван Гаврилюк — вікарій і парох церкви Успення Божої Матері, Дарія Гаврилюк, дружина о. пароха, о. мітр. Лев Чайка, парох церкви у Валл'Ор, в північній частині провінції Квебек, о. Тарас Карпюк, секретар Блаженнішого Патріярха, Люба Глагола — дружина о. пароха Романа, о. Роман Глагола — парох церкви св. Василія Великого в Ляшін, о. мітр. Ярослав Гаймановнч — з церкви Успення Божої Матері і о. Леоній — парох руської католицької церкви. Пані Галина Кріса відчитала листу представників організацій і товариств, присутніх на банкеті.

Споживаючи смачні страви, що їх приготовили членки Ліґи Українських Католицьких Жінок під вправним оком пані Витвицької, учасники бенкету вислухали ряд привітів та привітальних промов, що їх виголосили: проф. Роман Маркіза, французькою і англійською мовами, бо на залі були гості, які не володіють українською мовою, д-р Гі Рівард — посол до квебецького пров. парлямєнту, Робік — міністер багатокультурности в уряді пров. Квебек; Ярослав Кульба — голова місцевого відділу Комітету Українців Канади, мгр Богдан Климовський, голова Патріярхального Товариства в Монтреалі і співредактор журнала „Патріярхат", а вкінці — о. мітр. Лев Чайка. У своїх коротких виступах всі промовці сердечно вітали дорогого гостя — Главу й Отця Української Католицької Церкви, наслідника й продовжувача ідей і діл покійного Патріярха Йосифа Сліпого, висловлюючи свою радість з його відвідин, а рівночасно свою затурбованість долею нашої Церкви і народу, як на рідних землях так і на поселеннях, особливо дуже актуальною справою, якою є завершення нашої Церкви Патріярхатом. Рівнож не менш важною для нашої Ієрархії є справа створення єпископату Української Католицької Церкви в Польщі. Після цих виступів господар вечора В. Гладкий поділився з присутніми радісною вісткою, що вчорашній день, 24-го червня, був днем народження дорогого гостя Блаженнішого Мирослава Івана і з цієї нагоди він вніс тост на честь Патріярха. Всі присутні, стоячи, відспівали йому грімке „Многая Літа", а дві студентки з Лясаль Йоанна Семенюк і Леся Гудзьо вручили Патріярхові китицю чудових рож, а представники парохії Успення Божої Матері Ярема Савка, Марія Маркіза і Анна Мавко передали Блаженнішому дар від парохії і парохіян. Крім того наша студентська молодь порадувала присутніх своєю вмілою грою: на фортепіяні Марта Білик, і на бандурі Калина Христина Козак, Тарас Куліш і Олег Кіцак. Ці останні виконавці відложили іспити в коледжі, щоб зустріти і привітати достойного гостя.

На закінчення бенкету з коротким словом виступив парох церкви Успення Божої Матері о. мітр. Іван Гаврилюк, який дякував Блаженнішому і Владиці Ізидорові за їх ласкаве прибуття до Монтреалю, підкреслюючи велику посвяту з боку Блаженнішого його часу і труду, витрачених під час його відвідин українських католицьких парохій в Канаді, щоб стрінутися зі своїми вірними, обмінятися думками про нашу Церкву і народ. „Ви, Блаженніший Патріярше, — говорив о. мітрат Гаврилюк, — взяли на себе велику відповідальність за долю нашої Церкви і на Вас лежить обов'язок зберегти ідею незалежности Української Католицької Церкви й добитися від Римського Престола визнання Патріярхату для нашої Церкви".

У відповідь на привітання Блаженніший Мирослав Іван сердечно подякував всім промовцям, зокрема щиру подяку зложив о. мітр. І. Гаврилюкові, комітетові і всім парахіянам за гарну гостину. Щиро дякував їм теж Владика Ізидор. При кінці бенкету господар його Василь Гладкий зложив сердечну подяку дорогим гостям за численну участь в нинішньому парохіяльному торжестві. Відтак попросив Владику Ізидора провести молитву. Всі учасники прилучилися до Владики і відспівали молитву „Достойно є воістину величати..."

Бенкет проходив у погідному святковому настрої та в товариско-родинній атмосфері.

Про патріярші відвідини була ширша згадка з фотознімкою Блаженнішого Мирослава Івана в місцевому англомовному щоденнику „Де Ґазетте" з дня 27-го червня, а також на телевізійній сітці CBC.

*
* *

26-го червня в ранніх годинах відправив Блаженніший Патріярх Св. Літургію в церкві св. Архістратига Михаїла н. Ібервілл, а вечером того дня Молебень в церкві св. Духа на Пойнт Ст. Чарльс, а в п'ятницю, 27-го червня, що була останнім днем його архипастирських відвідин у Монтреалі, відслужив Св. Літургію в церкві Успення Божої Матері.

В часі побуту в метрополії Монтреалю Блаженніший Патріярх Мирослав Іван, як Глава Католицької Помісної Церкви, зложив візиту місцевому архиєпископові Римо-Католицької Церкви Ґреґорі і Драпо, мейорові міста Монтреалю, а також відвідав славну Ораторію св. Йосифа на горі Монт Рояль і стару римо-католицьку катедру Норт Дам.

На цьому місці варто підкреслити дуже похвальний факт, що не зважаючи на робочі дні, вірні Української Церкви масово прибули до своїх церков, щоб не тільки щиро привітати свого Патріярха і Главу нашої Церкви, але набожно вислухати слова Божого і щиро помолитись Богу разом з Первоієрархом, Владикою і численними духовними отцями за долю Української Католицької Церкви й українського народу.

Хоч наш найдостойніший гість, Блаженніший Патріярх Мирослав Іван був дуже змученний подорожжю і щоденними трудами, піднесений на дусі і задоволений своїми відвідинами українських католицьких парохій Монтреальського деканату, залишив у п'ятницю, 27-го червня гостинний Монтреаль разом із також втомленим, але задоволеним Владикою Ізидором, віліхав до Торонто.

Ці три незабутні й радісні дні, в яких ми мали щастя й приємність гостити в себе нашого дорогого Патріярха Мирослава Івана, достойного послідовника нашого Великого Митрополита, Слуги Божого Андрея Шептицького та гідного наслідника й переємця ідей Ісповідника віри, безстрашного борця за права Української Католицької Помісної Церкви і її Патріярха Ісповідника Йосифа Сліпого, який 10 років тому відвідав нашу монтральську церкву і її вірних, залишитися у нас, учасників цьогорічних монтреальських урочистостей, назавжди найкращим світлим споминoм.

Михайло Клецор

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

До волі...

(Закінчення зі стор. 2)

але — яка ж була безнадія! Я добре пам'ятала, що пережила наша родина у т.зв. Країні Рад і розуміла, що нам нікуди повертатися, але що чекає нас на чужині? Ми переїхали кілька країн і скрізь дошкульно відчували велику неприязнь до нас: у Польщі за те, що ми українці, в Чехо-Словаччині — що втікало від „руских братів", у Австрії й Німеччині — що ми не арійці. Невже ж для нас немає місця під сонцем? Невже ніколи більше не побачу батьківський дім, не матиму можливости піти до школи, а доведеться все життя працювати у подібної господині як та, що обмацувала мої литки?

Хоч у містах більшого поселення людолови ще довго полювали на людей з Великої України, нашій родині вдалося рік часу пережити таки в тому селі, працюючи в бауера. Тим часом в Цель-ам-Зее створився Український Допомоговий Комітет.

Працівники Комітету, патріоти-галичани, до яких репатріяція не відносилася, як до колишніх польських громадян, давали нам щирі поради і скеровували до міст, де вже були табори для переселенців різних етнічних груп.

Я поїхала до Зальцбургу, де вже вирувало таборове життя. Передо мною, як і перед сотнями інших українських хлопців і дівчат, нарешті відчинилися двері Української Реальної Гімназії, а пізніше у широкий світ до волі.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ відкинула резолюцію республіканця Білла Френзела про те, щоб її бюджет в 1987 фінансовому році залишився на рівні нинішнього фінансового року. Контрольована демократами Палата Репрезентантів вирішила збільшити свій річний бюджет на 46 міл. дол.

Відійшов від нас заслужений громадянин

Особисто дуже скромна людина, проте гарячий патріот, активний суспільник і заслужений діяч на культурно-громадському полі, надхненник Об'єднання Надбужанців, ініціятор та співредактор збірника „Надбужанщина", що тількищо появився в друку, св. п. інж. Іван Кравчук відійшов у вічність після повторного серцевого удару в пізніх вечірніх годинах у п'ятницю, 25-го липня 1986 року в Джерзі Сиґі, Н. Дж.

Незвичайно шляхетна й чесна людина, Друг Іван залишив у невтишному горі дружину Надю, дочок Наталку й Любу та широке коло приятелів, що цінили й любили свого розумного співробітника, щирого прихильника й дорадника. Ціле наше суспільство втратило в нього ідейного, безкорисного громадянина кришталього характеру, далекозорої політичної візії й невтомної праці.

Політичний в'язень, член УВО й ОУН, інженер агрономії й публіцист, І. Кравчук народився в Осердові біля Белза в Галичині в заможній селянській родині 12-го травня 1908 року. Закінчивши сільсько-господарську й садівничу школу в Милованні над Дністром, почав працювати в різних суспільних організаціях, як от „Просвіта", „Сільський Господар", „Рідна Школа" та інших. Ще в 1920-их роках став активним членом УВО, а згодом і ОУН. 28-го лютого 1930 року львівський суд присяжних польської окупаційної влади засудив Івана Кравчука на п'ять років в'язниці за діяльність в УВО. Перебування в ув'язненні стало першим „університетом" для молодої, спраглої науки і знання людини.

Вийшовши з в'язниці, Іван включився в дальшу національно-революційну діяльність на західніх землях України, цим разом в ОУН, за що й арештували його знову в 1936 році та засудили в політичному процесі 29-30-го вересня того ж року на вісім років ув'язнення. На волю вийшов І. Кравчук щойно після розвалу Польщі в 1939 році. Довголітнє перебування в польських каральних „кріміналах" причинилося до важких очних захворувань, на які Іван терпів до кінця свого жертвенного життя.

В 1941 році І. Кравчук був учасником Похідних Груп (Середня) з їхнім призначенням на центральних українських землях, де його німецька поліція арештувала й перевезла до краківської в'язниці „Монтелюпі". Після звільнення він далі вчився в сільсько-господарській школі в Черниці, біля Миколаєва над Дністром, яку й закінчив успішно в 1944 році.

Уже на еміграції покінчив І. Кравчук свої високошкільні студії дипломом інженера-агронома в Українському Технічно-Господарському Інституті, водночас не занедбуючи й суспільної праці. З часом тяга до літературно-публіцистичних зайнять взяла верх і інж. Кравчук, не знаходячи відповідного прояву для свого звання в технічно-господарській галузі, присвятився суспільно-культурній діяльності. Багато його статтей та споминів із перебування в польських та німецьких в'язницях появилося в нашій періодиці, в „Гомоні України", „Шляху Перемоги", „Свободі" та в інших пресових органах. І. Кравчук виявився вдумливим інтерпретатором дійсности українського націоналіста за умов польського національного гнету й геноциду двох пажерливих систем, нацистської і комуністичної, супроти нашого народу. Він своєчасно теж зрозумів велику вартість нашої документаційної літератури для майбутнього літописання, що й дало привід до його вивчення питань т. зв. реґіонального аспекту в нашому письменстві, пов'язаному з документацією різних теренів батьківщини. Він став надхненником Об'єднання Надбужанців і, як його організатор, почав редагувати орган об'єднання „Надбузька земля". Праці Об'єднання й довели до випуску добре опрацьованого збірника „Надбужанщина", в якому знаходимо й основну статтю І. Кравчука з його специфічного засягу знань, п. з. „Насильне пересування українсько-польського кордону і Львівсько-Волинський кам'яновугільний басейн".

В останніх часах готував він до друку видання „Азбуковник українського націоналіста", щоб увічнити в пам'яті поколінь революційну боротьбу ОУН за національне визволення українського народу. На тому й ненадійно застала цього видатного трудівника на громадській ниві смерть.

Роман Кухар

ЮРИДИЧНА КОМІСІЯ Сенату обговорює кандидатуру Вілліяма Ренквіста на пост голови Верховного Суду. В. Ренквіст є членом Верховного Суду. На пост голови його висунув президент Роналд Реґен на місце Воррена Бирґера, який вніс резиґнацію. Ренквіст дістав високу оцінку як своїх колеґ-правників, так і республіканців — членів сенатської Юридичної комісії. Однак проти його призначення головою Верховного Суду виступають демократи-лібералн, яких очолює Едвард Кеннеді. На думку Е. Кеннеді і його однодумців, Ренквіст є надто консервативним і в своїй судовій практиці рідко захищав права меншин до яких Кеннеді зараховує „неґрів, жінок, старших і дітей". Очікують, що сенатська комісія все ж таки рекомендує Ренквіста на становище голови Верховного Суду і передасть розгляд його призначення повному Сенатові.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що 21-го липня 1986 р. на 79-му р. життя по довгій і тяжкій недузі відійшов у Вічність

бл. п. редактор
БОГДАН ГОШОВСЬКИЙ

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.
В глибокім смутку:
дружина — ІРИНА
сини — ЮРІЙ і ДАНИЛО з дружиною ТЕРЕСОЮ
племінник — МИРОСЛАВ ГОШОВСЬКИЙ з родиною
племінниця — ІРЕНА КОҐУЦЬКА з родиною

Ділимося сумною вісткою, що у четвер, 1-го травня 1986 р. відійшов у Вічність на 92-му р. життя наш Дорогий Муж, Батько і Дідо

св. п. інж.
ГРИГОРІЙ ЙОВИК

ПОХОРОННІ відправи відбулися у Coral Gables, Fl.

Залишив у смутку:
дружину — АННУ
синів — МИРОСЛАВА й АДРІЯНА з родинами та ближчу і дальшу Родину в Америці й Україні.

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 24-го липня 1986 р. в Ню Йорку відійшов від нас у Вічність на 91-му році життя, по довшій і тяжкій недузі наш Найдорожчий Муж Батько, Дідусьо, Шваґер і Сват

бл. п.
інж. ЮЛІЯН КОЗЯК

народжений в Ямниці, Україна, громадський діяч, основоположник 41-го Відд. ООЧСУ, бувший голова Відділу УККА, бувший член Управи 158 Відд. УНС, член Управи Товариства Лісників.

Покійний залишив у глибокому смутку:
дружину — ПАРАСКЕВІЮ
дочки — ІРИНУ
— МАРІЮ з мужем ШІМЕМ і сином МАРКОМ
сина — МАТВІЯ з дружиною ОКСАНОЮ
шваґра — АНТОНА АРСЕНИЧА
сватів — РОМАНА і АННУ ГАРАСІВ

ПАРАСТАС відбувся в неділю, 27-го липня 1986 р. в похоронному заведені Сенка при 213-215 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y

ЗАУПОКІЙНА Свята Літургія і Панахида відбулися в понеділок, 28-го липня 1986 р. в церкві Св. Духа о год. 9:30 ранку, потім перевезено Покійного на цвинтар Св. Духа в Гамптонбурґ, Н. Й.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в четвер, 31-го липня 1986 р. по тяжкій недузі відійшла від нас у Вічність на 84-му році життя наша Найдорожча Мама, Бабця, Сестра і Тета

бл. п.
ОСИПА з ПОНІВ
КЛОДНИЦЬКА

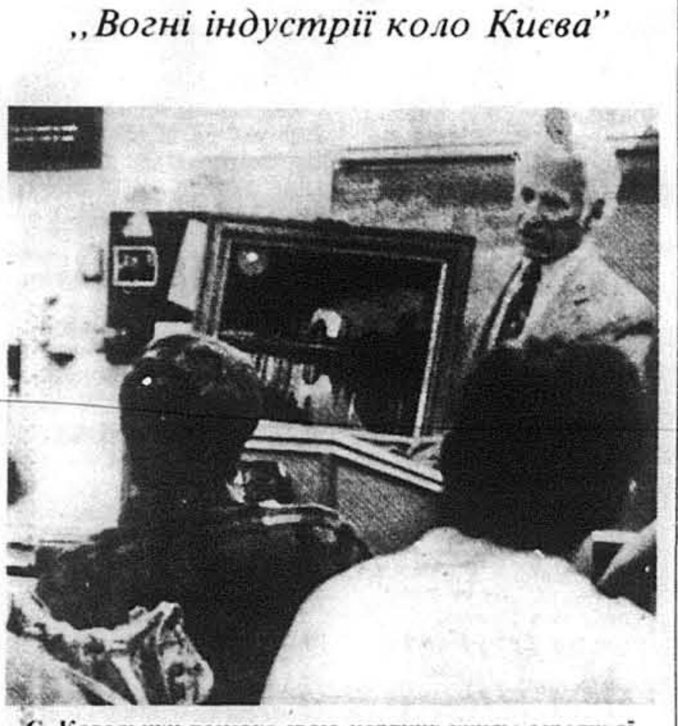
учителька, вдова по св. п. д-рові медицини Осипові Клодницькому.

ПАНАХИДА у п'ятницю, 1-го серпня 1986 р. о год. 7 30 веч. у похоронному заведенні Музика і Син.

ПОХОРОН у суботу, 2-го серпня 1986 р. з того ж похоронного заведення до церкви св. Володимира і Ольги о год. 9-ій ранку, а відтак на цвинтар св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Горем прибиті:
сини — ЗЕНОН з дружиною АННОЮ ЛІЗОЮ і дітьми РОМАНОМ і ДАРІЄЮ
д-р РОМАН з дружиною ДОРОТЕЄЮ і дітьми: ХРИСТИНОЮ, КАТЕЮ з чоловіком РОБЕРТОМ, КОНСТАНТИНОЮ, ТАМАРОЮ і АДРІЯНОЮ
дочка — д-р МАРІЯ ЛІДІЯ ПРОЦИК з чоловіком д-ром ЮРІЄМ і дітьми: КАЛИНОЮ, ДАНИЛОМ і СТЕФАНІЄЮ
сестра — мґр фармації ГАЛЯ ПАЧОВСЬКА з чоловіком РОМАНОМ і синами: д-ром ОРЕСТОМ РИВАКОМ з дружиною д-р ПАТРИЦІЄЮ та адвокатом ВОЛОДИМИРОМ РИВАКОМ і донею ДАРІЄЮ ПАЧОВСЬКОЮ.
ближча і дальша Родина в Україні, Польщі, Австралії та Арґентині.

„Вогні індустрії коло Києва"

С. Ковальчук показує свою картину учням середньої школи

Маляр Степан Ковальчук з Апопки, Фльорида, що його тематикою є історичні пам'ятники, церкви, архітектура і краєвиди України, намалював картину „Вогні індустрії коло Києва" в нічній порі. Намалював С. Ковальчук цю картину десять днів перед вибухом на нуклеарній станції в Чорнобилі і виставив її з іншими образами на виставці в середній школі Апопки 26-го і 27-го квітня.

На картині, яку він намалював, користуючись фотографією, зробленою у 1972 році, зображена індустріяльна будівля у Чорнобилі ніби охоплена вогнем. З будівлі цієї в пізніших роках споруджено енергетичну станцію, власне ту, на якій стався вибух. Після вибуху в Чорнобилі картина С. Ковальчука звернула на себе увагу не тільки місцевої, але й крайової телевізії.

Після виставки почали у хаті мистця дзвонити телефони, поприїжджали репортери, закидуючи С. Ковальчука питаннями: чи він передбачав, що поблизу Києва в Україні (Чорнобиль) станеться нуклеарний вибух? С. Ковальчук відповів, що він не передбачав цієї трагедії, але видно Бог хотів, щоб поширилась правда про Україну, яку засоби масової інформації часто називають Росією.

Місцева преса помістила на першій сторінці знімок С. Ковальчука і його картини.

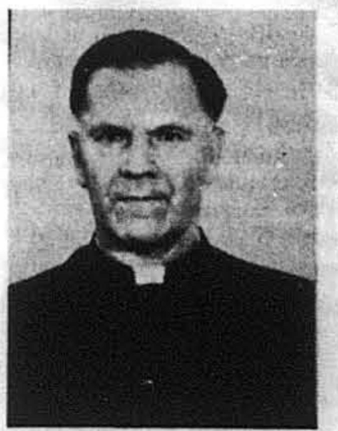
С. Ковальчук почав малювати приблизно три роки тому під керівництвом своєї дружини Сари, вчительки середньої школи в Апопці.

Н. Н.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА БІЛЬШ сприємливу політичну атмосферу і поліпшені відносини між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом, делегати ЗСА і СССР в Женеві на переговорах про редукцію стратегічної нуклеарної зброї, зокрема далекосяжних ракет, не зробили жадного прогресу в тижні, який закінчився 30-го липня ц.р. Вони навіть не прийняли програми дальших переговорів, не зуміли договоритися чи договір підписаний колишнім президентом Джиммі Картером і Леонідом Брежнєвим у Відні в 1979 році треба поновити, чи випрацювати цілком нову версію договору, враховуючи нові обставини, нову зброю і нову політичну атмосферу. Політичні спостерігачі думають, що совєтські лідери прямо хочуть вичекати на чергову зустріч на вершинах між їхнім лідером Михайлом Горбачовим і президентом Роналдом Реґеном і не спішаться з переговорами і рішенням про підписання нової угоди.

ЗВІЛЬНЕНИЙ В ЛИВАНІ римо-католицький священик Лоренс Дженко додержав слова і передав Папі Іванові Павлові II листа-зверненя від мусулманів-шіїтів, які тримали його майже 19 місяців у закладі. Отця Л. Дженка прийняв Папа на приватній авдієнції, під час якої він передав йому листа від мусулманів. Подібне звернення, змісту якого він не виявив, о. Дженко передав Кентеберійському Архиєпископові Робертові Рансі, зустріч з яким відбулася в четвер, 31-го липня ц.р. Західні дипломати і ватиканські офіційні особи переконані, що Папа Іван Павло II і Архиєпископ Англіканської Церкви Р. Рансі інтервеніювали у справі звільнення о. Л. Дженка.

У десяту річницю смерти о. крилошанина В. Коваля

Св. п. о. В. Коваль

Дня 7-го лютого 1986 року минуло десять років від хвилини, коли після важкої операції не стало між живими визначного українського католицького священика, щирого патріота та надхненного проповідника бл. п. о. крилошанина Володимира Коваля. Покійний був добрим товаришем мого брата о. Романа Лопатинського й часто відвідував дім мого батька, о. каноніка Лопатинського в Прошовій, де я мав нагоду, як і пізніше на чужині, ближче пізнати о. Володимира. Св. п. о. крилошанин Володимир був передовсім людиною великої скромности, благородности, тактовности і вирозумілости. Наприклад, хоч вже за чотири роки душпастирювання у селах Медині-Перевозці-Слобідці дістав за добрі діла в 1935 році крилошанські відзначення з рук Митрополита Андрея Шептицького, о. Володимир ніколи цим не чванився, бо навіть через ціле своє життя цього заслуженого титулу не вживав. Покійний не любив слави, не просився за перший стіл, був завжди скромним і солідним працівником у Христовім винограднику. Наш нарід це відчував і саме тому так до нього горнувся, як до рідного батька — за порадою та розрадою.

Син заможного господаря з Бойківщини Іллі Коваля та матері Катерини Комар, о. Володимир народився 19-го жовтня 1902 року в селі Цінева, Долинського повіту в Україні. Батько його був ковалем, мав велику пасіку, був власником молочарні й займався різним промислом та торгівлею. Дідо покійного був каменярем-скульптором, називався Жижкевич. Відтак у метриках писалося „Коваль вель Жижкевич", а потому лишилося саме Коваль. Початкову школу о. Володимир закінчив у рідному селі Ціневі. Після закінчення нищих кляс Долинської гімназії і відтак академічної гімназії у Львові з відзначенням, мав фінансову можливість вибрати собі студії і майбутню світську професію до вподоби. Але молодий Володимир пішов за покликанням Божим, щоб вповні посвятити себе службі Богові, церкві та українському народові. Ставши священиком, він оправдав надії свого батька, який цінив свій „ковальський рід" і в синові Володимирові бачив гідного продовжувача. Вступ на теологію був перерваний на деякий час через арешт польською владою. Відбуваючи теологічні студії у Львівській духовній семінарії (пізніше Богословській академії), о. Володимир був примірним студентом і питомцем, знаходив признання у своїх наставників та здобував легко високі оцінки. Єрейські свячення одержав у червні 1930 року з рук єпископа Івана Бучка. Бл. п. о. Володимир одружився 19-го листопада 1929 року з Дарією, дочкою долинського декана, пароха с. Солукова та полевого куратора о. крилошанина Симеона фон Шпіцера. Матір Дарії, Ольга, була дочкою о. Дмитрія Ксьонжека.

Зараз таки по висвяченню, в червні 1930 року, дістав о. В. Коваль завідательство парохією св. Йоана Богослова у с. Перевозець з дочерною парохією св. Димитрія у с. Слобідці. За шість місяців, у грудні 1930 року, став парохом церкви Воскресення Христового в с. Медині з правом завідування Перевозця та Слобідки. У Медині й застала його перша большевицька окупація 1939-41 рр., а відтак і гітлерівська 1941-44 рр. Коли вночі в липні 1943 року переходили партизанські відділи Ковпака через с. Медиunion коло Галича та звели важкі бої з німцями, о. Володимир був важко поранений під час сховку у пивниці з жінкою та трьома маленькими дітьми. На довший час був стратив владу у правій руці. В липні 1944 року виїхав з родиною на Захід. У вересні 1944 року пережив страхіття Словацького повстання (Лючатин-Баньска Бистриця). Хоч каліка, бо не володів одною рукою, все ж таки разом з дружиною та найстаршим сином був змушений копати окопи на оборону „революційної Словаччини". І так о. В. Коваль опинився на окопах внаслідок химерного збігу обставин. В той час, недалеко коло Желіни, розстрілювано українських втікачів: виганяли вночі з хат українців по селах і розстрілювали за вироком „народних судів". Тільки завдяки опіці Матері Божої, яку о. В. Коваль так шанував, виратувався він з цього котла смерти й через Сант Петерс в Австрії опинився врешті у Рабенден, в Баварії, де й застав його кінець війни. Там римсько-католицький єпископ призначив о. Володимира на пароха місцевої парохії, в якій він служив до листопада 1946 року. Вдячні баварці хотіли, щоб о. В. Коваль зістався в них священиком назавжди. Та любов до українського обряду і народу не дозволяли йому на таке рішення. У листопаді 1946 року переїжджає він до українського табору біженців у Ділліnґен, над Дунаєм. Там уже застав отців Ярослава Сірка, Івана Пайкоша, Ізидора Сохоцького, Степана Клепарчука, Івана Черкавського, Зенона Павловича та Ярослава Пасічинського. Хоч в Діллінґені зібралося так багато священиків і деякі були старші від о. Володимира, апостольський візитатор українців на Німеччину назначив о. В. Коваля парохом табору, а на його сотрудників призначив о. Я. Сірка й о. І. Пайкоша. Під дбайливим оком покійного діллінґенська парохія гарно розвивалась, мистець Коритко вирізьбив та розмалював чудовий іконостас, і під проводом о. Черкавського та інших диригентів розвинувся був сильний церковний хор. Бл. п. о. Володимир завжди підкреслював моральну сторінку парохії і у проповідях, ба навіть на публічних зборах табору поборював п'янство та особливо виступав проти так зв. „диких супруж", які уважав „раком в українському тілі". Дикі супружа — це ті, що полишали в краю супруг та женились вдруге, часто не боячись навіть кривої присяги.

Обдарований гарним голосом-тенором, св. п. о. Володимир на запрошення священиків з інших таборів часто диякoнував у німецьких церквах, де наші Служби Божі відправлялись, щоб показати красу нашого обряду. Признаючи проповідницький талант покійного, запрошували його священики вести по їх парохіях реколекції. Крім ведення катехизації у таборовій гімназії, бл. п. о. крилошанин у 1946-48 роках ходив на курси діллінґенської філософічно-теологічної вищої школи.

В лютому 1950 року переїхав о. В. Коваль з родиною до Америки. Після кількох тижнів побуту у п-ва Семкових в Амстердамі, Н. Й., дістав призначення від св. п. єпископа Богачевського на 40-родинну парохію в с. Бродалбін на фармах. В січні 1951 року дістав призначення адміністратора парохії в Барнесборо, Па. У жовтні 1955 року дістав парохію в Редінґ, Па. Тут 20 років працював жертвенно над розбудовою парохії. Як перший крок, до двох років сплатив 90,000 дол. довгу, який лежав на новозбудованій церкві від його попередника покійного Романа Крупи. Опісля запросив артиста Святослава Гординського до розмальовання церкви та побудови й розмальовання іконостасу.

Бл. п. о. В. Коваль дуже любив український церковний стиль, прекрасно в цьому визнавався, і завжди запрошував до цього діла найкращі мистецькі сили. Наприклад, по розвиттю табору, діллінґенський іконостас забрано до музею в Римі. Маляр Ярослав Баранський виконав вітражі до церкви. Відтак закуплено три хати поблизу церкви, один дім винаймав о. В. Коваль, а з трьох зроблено льоту до паркування авт. Мабуть, з матеріяльної точки найбільшим досягненням покійного був закуп величезної площі на підніжжю гори, де поставлено цвинтар і кіоски на пікніки. Цю площу сам покійний помагав розбудувати своїми руками. Сьогодні на ній є і парохіяльний дім, правда розбудований, але той, який закупив покійний о. Володимир. Завдяки впливу його релігійного вчення та батьківської опіки, парохія дала дві сестри-служебниці та кілька священиків. Бл. п. о. крилошанин любив дітей і вони його любили. З його трьох синів-соколів нині один є високопоставленим нуклеарним інженером, а другий — професором університету. На жаль, його третій син Стефан помер рік після батька.

Мені бракує слів, щоб точно представити ще живим вірним в діяспорі усі заслуги цього священика та передовсім цієї гарної людини. Мабуть його ідеалізм та доброта серця не підходили до зматеріялізованого на всі боки нашого американського суспільства.

Похований бл. п. о. Володимир Коваль на цвинтарі в Редінґу, який в поті чола сам допомагав розбудовувати, далеко від своїх рідних Карпат, серед яких виріс та якими мандрував і любувався далеко від своєї рідної Ціневи.

Андрій Лопатинський

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ НАЙВИЩИЙ суд рішив, що уряд, а згядно еміґраційні чинники мають право депортувати 45 народжених в З'єднаних Стейтах Америки чорних, які в різному часі прийняли гебрейську віру і вважали себе жидами. Не зважаючи на упімнення еміґраційного уряду, що їхні візи вигасають з днем 30-го липня ц.р. чорні гебреї іґнорували заклики уряду і залишились в Ізраїлі. Речник міністерства внутрішніх справ Їцак Агассі заявив, що чорні будуть депортовані до ЗСА на протязі кількох наступних днів.

СИРІЯ ЗАПЕРЕЧИЛА повідомлення, що до Дамаску прибув інкоґніто Вілліям Кейсі, директор Сі-Ай-Ей з метою вести переговори із сирійськими чинниками про звільнення ще трьох американських громадян, які перебувають у полоні в мусуманів-шіїтів в Ливані. Газета „Вашінґтон Пост" в інформації кореспондента з Близького Сходу підтвердила ці повідомлення.

Наука...

(Закінчення зі стор. 2)

часі, вже в 1934 році почалось навчання у першій клясі нового типу гімназії і ця кляса закінчила гімназію в 1938 році. В 1938 році почав діяти перший ліцей згідно з новою реформою. На жаль, війна не дала змоги учням нового типу закінчити повне навчання, потрібне для переходу до університету, бо війна перервала цей порядок. Нова влада завела в 1939 році свою систему навчання, яка вкладалась у „десятирічку". Нова шкільна реформа в Польщі мала на меті сеґреґувати учнів, які бажали йти на вищі студії. Наука зовсім не тривала коротше, але довше. За давнім порядком учні закінчували чотири кляси народної школи і далі вісім кляс гімназії. За новим порядком до гімназії приймались учні після закінчення початкової народної школи семиклясної (здібні учні могли здавати іспит до гімназії після закінчення шостої кляси народної школи), далі чотири роки навчання в гімназії і два роки в ліцеї не разом тринадцять років навчання перед вступом в університет. Гімназію кінчали діти — не 15-літні, як подає Власенко-Бойцун, а 17-літні а ліцей закінчували 19-літні. (зрозуміла річ, якщо правильно проходили з кляси до кляси).

Остап Тарнавський,
Филядельфія, Па.

ПРОПУЩЕНО ДВА РЯДКИ

В дописі П.С. ОДВУ „На Ольжичівці вшановано О. Бойдуника в 20-ліття його смерти" пропущено два рядки. Має бути: „В Службі Божій і Панахиді взяло участь біля 300 осіб, на чолі з головою ЦУ ОДВУ Павлом Дорожинським і головами відділів..." — Ред.